

ПРАВНО СХВАТАЊЕ

о примени члана 3. Закона о преузимању надлежности војних судова, војних тужилаштава и војног правобранилаштва ("Службени гласник РС", бр. 137/2004) и члана 12. став 2. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", бр. 116/2008)

У ПРЕДМЕТИМА ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ ПРИЛИКОМ ОДРЕЂИВАЊА МЕСНЕ НАДЛЕЖНОСТИ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ ЗАКОН О СЕДИШТИМА И ПОДРУЧЈИМА СУДОВА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА, А НЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ПРЕУЗИМАЊУ НАДЛЕЖНОСТИ ВОЈНИХ СУДОВА, ВОЈНИХ ТУЖИЛАШТАВА И ВОЈНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА.

(Правно схватање је усвојено на седници Кривичног одељења Врховног касационог суда одржаној 12.11.2010. године.

О б р а з л о ж е њ е:

Одредбом члана 3. Закона о преузимању надлежности војних судова, војних тужилаштава и војног правобранилаштва ("Службени гласник РС", бр. 137/2004) је одређена месна надлежност у тзв. „војним предметима“, те је предвиђено да су за суђење у првом степену за кривична дела која су таксативно побројана надлежни под тачком 1. Окружни суд у Београду (за подручје цитираних окружних судова), у тачки 2. Окружни суд у Новом Саду (за подручје цитираних окружних судова) и у тачки 3. Окружни суд у Нишу (за подручје цитираних окружних судова), који закон је ступио на снагу 01.01.2005. године.

У међувремену је 01.01.2010. године дошло до ступања на снагу Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 116/08), који у члану 23. став 1. тачка 2. предвиђа надлежност вишег суда, поред осталог и за кривична дела против Војске Србије, као и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", бр. 116/08), који у прелазним и завршним одредбама у члану 12. став 2, одређује да предмете у којима до дана примене тог закона није донета одлука, од судова и јавних тужилаштава основаних законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", бр. 63/01 и 42/02), преузимају стварно и месно надлежни судови и јавна тужилаштва, основани овим законом, односно Законом о уређењу судова и Законом о јавном тужилаштву.

Одредбом члана 18. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава је прописано да даном почетка примене тог закона, престаје да важи Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", бр. 63/01 и 42/02).

Као основни проблем поставило се питање примене Закона о преузимању надлежности војних судова, војних тужилаштава и Војног правобранилаштва ("Службени гласник РС", бр. 137/04), самим тим и члана 3. наведеног закона, који је одређивао месну надлежност. Није спорно да одредбе тог закона нису престале да важе ступањем на снагу Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", бр. 116/08), нити је пак дошло до других измена и престанка важења наведеног закона. Међутим, спорно је да ли се тај Закон уопште може примењивати с обзиром на накнадно донете законе, што посредно указује да је наведени закон формално на снази, а фактички је неприменљив.

Овакав закључак произилази управо из проблема који се јављају у пракси код одређивања надлежности у вези примене члана 3. цитираног Закона. Наиме, у цитираном члану је предвиђено да су за суђење у првом степену у кривичним делима тзв. „војних предмета“, надлежни тадашњи окружни судови у Београду (тачка 1), Новом Саду (тачка 2) и Нишу (тачка 3), за подручја цитираних окружних судова. Уколико би се примењивале одредбе наведеног закона, дошло би до ситуације да би поједини виши судови са подручја једне апелације у овим предметима били надлежни и за подручја судова сасвим друге апелације, те би ранији Окружни суд у Београду, сада Виши суд у Београду, био надлежан за суђење у првом степену у тзв. „војним предметима“, поред осталог и за подручје Вишег суда у Ужицу, који је према одредби члана 6. став 2. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, на подручју сасвим другог апелационог суда (Крагујевац), а ранији Окружни суд у Нишу, а сада Виши суд у Нишу, био би надлежан и за суђење у првом степену у „војним предметима“ и за подручје виших судова у Крагујевцу и Крушевцу, који су такође на подручјима сасвим другог апелационог суда (Крагујевац).

Из изнетих разлога у предметима за кривична дела против Војске Србије, треба применити одредбе члана 4. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава и члан 23. Закона о уређењу судова, а не члан 3. Закона о преузимању надлежности војних судова, војних тужилаштава и војног правобранилаштва.